

Ändrad utlänningslag från 20 juli - vilka blir skillnaderna?

Innehållsförteckning:

[Sammanfattning av propositionen](#)

[Uppehållstillståndens längd och krav för permanent uppehållstillstånd](#)

[Vad händer när tillstånd inte kan förlängas? Förslag om humanitär ventil](#)

[Anhöriginvandring - vissa lättnader jämfört med den tillfälliga lagen](#)

[Försörjningskrav för anhöriga som i den tillfälliga lagen](#)

["Särskilt ömmande omständigheter" återinförs för barn](#)

[Övriga förslag](#)

[Förslag som är oförändrade i propositionen.](#)

[Förslag som inte behandlas i propositionen](#)

[En långsiktigt hållbar migrationspolitik?](#)

Sammanfattning av propositionen

I höstas presenterade en parlamentarisk kommitté [ett förslag till förändringar i Utlänningslagen](#). Dessa skulle träda i kraft den 20 juli 2021, samtidigt med att den tillfälliga lagen upphör. Detta utredningsförslag har nu remissbehandlats och [regeringen har presenterat en proposition](#) som bygger på kommitténs förslag.

Alla nya uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsade enligt propositionen. De enda som kan få permanent uppehållstillstånd från början är kvotflyktingar. För permanent uppehållstillstånd krävs att personen kan försörja sig. Familjeåterförening omgärdas med flera hinder, till exempel försörjningskrav och begränsning av vilka kategorier av anhöriga som tidigare asylsökande kan återförenas med.

Förslagen innebär ett systemskifte, eftersom huvudregeln tidigare varit att uppehållstillstånd till asylsökande varit permanenta. Genomförs förslagen placeras sig Sverige i EU:s bottenliga när det gäller tillståndens längd och möjligheterna till familjeåterförening.

Propositionen berör inte hur skyddsbehov bedöms. Det finns alltså inga förslag om hur olika ursprungsländer ska bedömas eller hur risker ska utredas. Propositionen innehåller inte heller något om hur de som fått avslag behandlas. De förslag som funnits om förlängd preskriptionstid mm finns inte med. Möjligheterna att söka asyl, såsom gränsprocedurer, volymmål eller liknande, behandlas inte heller i detta förslag.

Den parlamentariska kommitténs förslag kommenterades i mer än sjuttio remissvar, varav [en del har publicerats av regeringen](#). En stor mängd remissinstanser, däribland [FARR](#), motsatte sig tidsbegränsade tillstånd bland annat för att de motverkar integration, ökar den psykiska ohälsan och i värsta fall hindrar livsnödvändig vård. Även hindren för familjeåterförening kritiserades av många remissinstanser, liksom att den parlamentariska kommittén ville ta bort möjligheten till uppehållstillstånd på grund av "särskilt ömmande omständigheter" för barn. Många remissinstanser, inklusive de som inte motsatte sig huvudförslagen, har kritiserat att Utlänningslagen blir allt mer komplicerad och svårtydd, och att nytillkomna regler är illa förberedda.

Den 29 april presenterade regeringen en proposition med ett lagförslag som bygger på utredningen men innehåller några tillägg som regeringen aviserade i slutet av förra året. Det gäller till exempel att särskilt ömmande omständigheter ska finnas kvar och kompletteras med en "humanitär ventil" även för vuxna.

Remissinstansernas yttranden refereras flitigt i propositionen (FARR hör till de allra oftast citerade). Regeringen har tagit till sig viss kritik, till exempel när det gäller undantag till försörjningskraven och vissa av inskränkningarna för familjeåterförening. De grundläggande förslagen om tidsbegränsade uppehållstillstånd och villkor för familjeåterförening finns dock kvar.

Ett utkast till proposition lades fram redan den 8 april i form av en [remiss till lagrådet](#). Lagrådet är en kommitté av högt uppsatta domare som har till uppgift att granska nya lagförslag innan de går till beslut. [Lagrådet har kommenterat lagrådsremissen](#) utan att ha några invändningar mot förslagen i sak. Däremot krävde lagrådet en rad förtydliganden av formuleringar.

Nästa steg i lagstiftningsprocessen är att riksdagspartierna och enskilda riksdagsledamöter får möjlighet att skriva motioner där de yrkar bifall eller avslag till hela eller delar av propositionen och kommer med egna förslag. Motionstiden pågår till den 14 maj. Därefter behandlas ärendet i socialförsäkringsutskottet som gör ett betänkande utifrån propositionen och motionerna. Det som riksdagen så småningom tar ställning till är förslagen i socialförsäkringsutskottets betänkande och de reservationer som ledamöterna väljer att lägga med. Omröstningen väntas ske i slutet av juni. Om lagändringarna antas så börjar de gälla den 20 juli.

Det har från början varit känt att olika delar av propositionen kan stödjas av olika majoriteter. Nyligen har fyra partier, M, KD, L och SD, deklarerat att de kommer att lägga gemensamma motförslag på flera av de punkter där regeringen har gått ifrån eller kompletterat den parlamentariska kommitténs förslag. Det är alltså inte helt säkert att regeringen får majoritet för alla dessa.

Här följer en genomgång av vad propositionen innebär. Förändringarna i propositionens lagförslag i förhållande till den parlamentariska kommitténs förslag är markerade med kursiv stil.

I texten nedan nämns "motivtext" och "författningskommentarer". Motivtexterna i propositionen innehåller regeringens bedömningar och skäl för lagändringarna. Författningskommentarerna innehåller regeringens förklaring om hur varje ändrad paragraf

ska tolkas. Dessa delar av propositionen blir viktiga inslag i lagens "förarbeten" när den ska användas av myndigheter och domstolar.

Uppehållstillståndens längd och krav för permanent uppehållstillstånd

Asylsökande som bedöms som flyktingar ska få tre års tillstånd vid första tillfället. För övriga som får uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande ska tillståndet vara 13 månader. Tillstånd för anhöriga ska vid första tillfället vara lika långt som anknytningspersonens återstående tillstånd, eller två år om anknytningspersonen är medborgare eller har permanent tillstånd. De flesta tillstånd ska sedan kunna förlängas med två år i taget om skälet för uppehållstillstånd finns kvar, men bara ett år i taget för dem som fått stanna på grund av verkställighetshinder. Dessa regler liknar hur det har varit under den tillfälliga lagen.

När det är dags att förlänga uppehållstillstånd som varat minst tre år ska permanent tillstånd kunna beviljas enligt propositionen. Det gäller tillstånd för skyddsbehov, ömmande omständigheter och anknytning. I praktiken kommer anhöriga i många fall att få vänta betydligt längre tid än tre år, eftersom det första tillståndet kan vara längre än ett år, och tillstånden därefter bara kan förlängas med två år i taget. Tillstånd för verkställighetshinder kan bara permanentas om det bedöms som "bestående" hinder.

Förutom att personen fortfarande ska uppfylla en tillståndsgrund så krävs också egen försörjning och att personens "förväntade levnadssätt" inte gör att det "råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas". Enligt regeringen kan tidigare misskötsamhet, brottslighet eller brottsanklagelser (!) vägas in för att bedöma det förväntade levnadssättet. Dessa krav för permanent uppehållstillstånd ska också gälla för arbetskraftsinvandrare och studerande. *Ett krav om kunskaper i svenska och samhällskunskap som fanns i den parlamentariska kommitténs förslag är tillfälligt borttaget eftersom det behöver utredas närmare, och samordnas med de krav som kommer att ställas för medborgarskap.*

Längden av ett uppehållstillstånd hör inte till de beslut som får överklagas enligt Utlänningslagen. Men i propositionens lagförslag ingår att avslag om permanentning av uppehållstillstånd ska kunna överklagas, om avslaget beror på att de särskilda kraven för permanentning inte ansetts uppfylla.

Under den tillfälliga lagen har försörjning genom arbete varit det enda sättet att få permanent tillstånd för dem som fått tidsbegränsade tillstånd enligt denna lag. Det fanns inga undantag beroende på ålder eller funktionsvariation. Detta ändras genom propositionens lagförslag så att barn och pensionärer undantas, dvs de ska kunna få permanent uppehållstillstånd efter minst tre år utan att ha arbete. *Det ska också gå att göra undantag om det finns "särskilda skäl". Detta är en förbättring jämfört med den parlamentariska kommitténs förslag, där det skulle krävas "synnerliga skäl".* Många remissinstanser hade påpekat att "synnerliga skäl" var orimligt eftersom till exempel funktionsnedsättning är ganska vanligt förekommande. Vandelskravet ska gälla alla utom barn under 15 år.

Förslaget innehåller inget som liknar "gymnasielagen". För att få permanent tillstånd gäller samma krav för dem mellan 18 och 25 som för andra vuxna, inklusive att kunna försörja sig.

Den parlamentariska kommittén föreslog att ungdomar som omfattas av den kvarvarande gymnasielagen bara ska kunna få permanent tillstånd enligt den lagen, inte enligt Utlänningslagen. Men enligt propositionen ska båda lagarna kunna tillämpas i de fall det är möjligt, och i första hand Utlänningslagen.

Kraven på försörjning som de tillämpats av Migrationsverket under den tillfälliga lagen har visat sig svåra att uppnå. Arbetet får idag inte vara subventionerat och det ska ha en varaktighet om minst två år framåt i tiden när beslutet fattas. Lärlingsjobb, etableringsjobb, yrkesutbildning eller universitetsstudier omfattas inte. I propositionen föreslås inte en ändrad tolkning, bara att kraven ska bestämmas genom föreskrifter från regeringen eller en myndighet. Regeringen föreslog i december 2020 att ett års anställning skulle räcka, men detta godtogs då inte av riksdagen.

Många remissinstanser tog upp att Sverige hamnar i EU:s bottenliga om dessa förslag går igenom, att kraven kan verka diskriminerande och att anställningsbarhet inte kan vara ett avgörande kriterium för att skyddsbehövande ska få permanent trygghet.

För att beviljas uppehållstillstånd som varaktigt bosatt enligt EU-regler skulle personen enligt den parlamentariska kommitténs förslag även uppfylla villkoren för permanent uppehållstillstånd i Sverige, men denna regel finns inte med i propositionen. Tvärtom står det uttryckligen att dessa villkor inte behöver uppfyllas av den som ska beviljas ställning som varaktigt bosatt. Enligt regeringens förslag ska det fortfarande gälla att den som uppfyller EU-rättens villkor för att vara varaktigt bosatt ska beviljas permanent uppehållstillstånd.

Vad händer när tillstånd inte kan förlängas? Förslag om humanitär ventil

Tidsbegränsade tillstånd var huvudregel även i den tillfälliga lagen. Men när detta ska tillämpas längre perioder uppstår nya konsekvenser. För att ett uppehållstillstånd ska förlängas eller permanentas krävs enligt lagförslaget att personen fortfarande uppfyller kraven för det tillstånd som löper ut eller eventuellt någon annan grund för tillstånd. Detta är en skärpning jämfört med den tillfälliga lagen. Den tillfälliga lagen tillåter permanentning genom ett fast jobb även om personen inte längre har kvar det ursprungliga skälet för uppehållstillstånd.

FARR såg en rad problem med tillstånd som inte kommer att kunna förlängas, till exempel för tonåringar som kommit som anhöriga och ensamkommande barn som fyllt 18, par som skilt sig och svårt sjuka som blivit lite bättre. När det gäller tonåringar som kommit som anhöriga har regeringen kommenterat att dessa kan få förlängt genom någon av de undantagsparagrafer som finns.

I framtiden kan det också bli så att personer som haft skyddsstatus får det indraget även om det inte nu för tillfället är aktuellt för mer än enstaka personer. Vuxna som haft tillstånd med flyktingstatus eller alternativ skyddsstatus har hittills nästan alltid fått förlängt eftersom skyddsstatus inte ska återkallas om inte förhållandena i ursprungslandet förändrats på djupet. Men vi vet inte hur detta kommer att slå när många år har gått sedan det ursprungliga uppehållstillståndet gavs.

Av propositionen framgår att permanent uppehållstillstånd bara kan beviljas i samband med prövning av förlängning. I lagrådsremissen var det otydligt om den ursprungliga grunden för tillstånd alltid måste finnas kvar även då permanent tillstånd beviljas. Formuleringarna var olika för olika tillståndsgrunder (såsom skyddsbehov, ömmande omständigheter eller anhöriga). Lagrådet kritiserade oklarheten. I propositionen har regeringen nu löst detta genom att det står tydligt i respektive paragraf vad som krävs för permanentning, nämligen att villkoren för en viss tillståndsgrund ska vara uppfylld och dessutom de särskilda villkoren för permanentning. Men detta betyder inte nödvändigtvis att den ursprungliga tillståndsgrunden måste finnas kvar. Av författningskommentaren framgår att det ska gå att få permanent tillstånd även om man uppfyller kraven för en annan tillståndsgrund än den ursprungliga.

För att motverka inhumana utvisningar efter uppehållstillstånd har regeringen lagt till i propositionen att en vuxen ska kunna få tillstånd om det finns "särskilt ömmande omständigheter" och personen har fått en särskild anknytning till Sverige under tiden här. Detta har i debatten kallats för en humanitär ventil. Vistelsetiden eller anknytningen till Sverige i sig ska inte räcka för uppehållstillstånd eftersom omständigheterna också ska vara "särskilt ömmande".

Som exempel på vad som kan vara särskilt ömmande nämns att personen har etablerat ett privatliv som skyddas av Europakonventionen. Specifikt nämns situationen att ett barn fått uppehållstillstånd av skyddsskäl som inte är relevanta efter 18-årsdagen, men ändå skulle hamna i en utsatt situation vid ett återvändande. Även personer som tvingats lämna ett förhållande på grund av våld nämns som exempel på att uppehållstillståndet kan behöva förlängas på grund av särskilt ömmande omständigheter, då den ursprungliga grunden för tillstånd inte finns kvar.

Det är oklart om personer som har uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen kommer att omfattas. Vid presskonferensen om lagrådsremissen sa både Märta Stenevi (MP) och migrationsministern Morgan Johansson (S) att denna grupp ungdomar kan omfattas, men utifrån formuleringarna i propositionen är det inte självklart. Gruppen nämns inte i propositionen och migrationsministern har även påpekat att det inte räcker med särskild anknytning utan omständigheterna måste dessutom vara särskilt ömmande.

Vilken tid som kan räknas in vid bedömningen av om det uppstått en särskild anknytning är inte helt tydligt eftersom författningskommentaren anger att endast tiden med uppehållstillstånd ska beaktas. Men av motivtexten framgår att regeringen avser att även tiden som asylsökande kan ingå i bedömningen, under förutsättning att ansökan leder till uppehållstillstånd. Ett lagkraftvunnet avslagsbeslut är inte i sig ett hinder för att omfattas enligt motivtexten. Men illegal vistelse räknas inte in i vistelsetiden som ger anknytning och personen måste ha uppehållstillstånd när ansökan görs.

Några remissinstanser, däribland FARR, tog i remissvaren upp att det finns luckor i lagstiftningen som innebär att människor hamnar i limbo med utvisningsbeslut som inte kan verkställas. Den humanitära grunden för uppehållstillstånd skulle ha behövt utformas så att även denna grupp omfattas, till exempel genom att praktiska verkställighetshinder införs som en av omständigheterna som ska beaktas. Alternativet är en ständigt växande grupp av människor som bor i Sverige men hålls utanför samhället. Den här frågan - som utretts tidigare utan att det lett till lagförslag - har tyvärr inte adresserats av regeringen den här gången heller. Tillstånd på grund av "icke bestående" verkställighetshinder undantas från möjligheten till permanentning även efter tre år. En öppning finns dock i

författningskommentaren till paragrafen om verkställighetshinder. Där framgår att om en person har haft uppehållstillstånd på grund av tillfälligt verkställighetshinder men hindret bedöms som bestående vid ansökan om permanent uppehållstillstånd, så kan även tidigare tillstånd räknas in för att uppnå tre år.

Anhöriginvandring - vissa lättnader jämfört med den tillfälliga lagen

De anhöriga som har **rätt** att återförenas i Sverige enligt Utlänningslagen är i stort sett begränsade till kärnfamiljen, dvs makar/sambor och minderåriga barn. Förutsättningen har varit att anknytningspersonen är bosatt eller har fått uppehållstillstånd för bosättning, alltså inte ett kortvarigt uppehållstillstånd. Men enligt propositionen ska makar och barn även ha rätt att återförenas om anknytningspersonen har tidsbegränsat tillstånd på grund av skyddsbehov, ömmande omständigheter eller verkställighetshinder, om personen har *"välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid"*. Enligt författningskommentaren ska bedömningen göras utifrån hur troligt det är att personen fortfarande har rätt till uppehållstillstånd vid den tidpunkt då tillståndet skulle kunna permanentas, alltså efter minst tre år. Motsvarande villkor i den parlamentariska kommitténs förslag var *"välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd"*.

Även föräldrar till ensamkommande barn har rätt till uppehållstillstånd om barnet bedömts som skyddsbehövande. För dessa finns inte kravet på bosättning.

Upphållstillstånd skulle enligt den parlamentariska kommitténs förslag kunna nekas om någon i ett par är under 21 år. Så har det också varit under den tillfälliga lagen. Men denna skrivning har tagits bort ur regeringens förslag.

Upphållstillstånd **får** också enligt Utlänningslagen beviljas för vissa andra nära anhöriga som ingått i samma hushåll som anknytningspersonen om det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan dem. Bedömningen av särskilt beroende är mycket snäv, men det kan som exempel gälla ett barn med funktionsnedsättning som är över 18 år. Sådana anhöriga har inte fått återförenas med anknytningspersoner med tidsbegränsade tillstånd enligt den tillfälliga lagen. I regeringens förslag ingår att de kan få återförenas om anknytningspersonen har välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid på grund av skyddsbehov, ömmande omständigheter eller verkställighetshinder.

Personer som planerar att gifta sig eller bli sambo har inte heller fått återförenas med anknytningspersoner som haft korta tillstånd. Den parlamentariska kommittén ville ha kvar det hindret. Men enligt propositionen ska det vara möjligt att få uppehållstillstånd även i den situationen om anknytningspersonen har välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid på grund av skyddsbehov, ömmande omständigheter eller verkställighetshinder.

Tillägget för blivande par välkomnas av FARR eftersom det skulle underlätta för hbtqi-personer och andra som inte har haft möjlighet att gifta sig eller bo ihop i hemlandet.

Enligt Utlänningslagen kan en förälder som är vårdnadshavare och bor ihop med sitt barn i Sverige och föräldrar som ska utöva umgänge få uppehållstillstånd. Det finns också en möjlighet för andra anhöriga till flyktingar och skyddsbehövande att få uppehållstillstånd om det finns "synnerliga skäl". Men under den tillfälliga lagen har anhöriga i de kategorierna inte omfattats om anknytningspersonen har tidsbegränsat tillstånd på grund av skyddsbehov, ömmande omständigheter eller verkställighetshinder. Denna begränsning ska finnas kvar enligt propositionen.

FARR protesterar mot att barn som har tidsbegränsade uppehållstillstånd inte skulle ha rätt till sina föräldrar. Utvisning av föräldern blir särskilt orimligt när barnet har rätt att vara i Sverige på grund av skyddsbehov. Kommittén har inte presenterat något skäl till varför barn och föräldrar ska splittras.

Enligt Utlänningslagen kan uppehållstillståndet förlängas även om anknytningen upphört om detta skett på grund av våld eller annan allvarlig kränkning i förhållandet. Den paragrafen ska finnas kvar, men kan bara ge tretton månaders uppehållstillstånd i taget. Våldsutsatta kvinnor kan ändå komma i kläm genom de föreslagna reglerna. Hittills har personer som utsatts för våld men inte lyckats bevisa allvaret tvingats stanna i äktenskapet två år tills de fått permanent uppehållstillstånd. Med de nya reglerna kommer det att dröja minst tre år och oftast mer innan personen kan få permanent tillstånd. Om partnern hindrar personen att söka jobb kan situationen bli riktigt långvarig.

Försörjningskrav för anhöriga som i den tillfälliga lagen

För att den anhörige ska få tillstånd måste anknytningspersonen enligt propositionen ha en bostad av tillräcklig storlek för familjen och kunna försörja sig själv och de anhöriga.

Tusentals familjer har nekats återförening för att de inte lyckats uppfylla försörjningskravet under den tillfälliga lagen. Det krävs en bostad med minst ett rum för föräldrarna och ett rum per två barn samt separat kök. Det som gör det svårt är att anknytningspersonen ensam ska uppfylla ett inkomstkrav för hela familjen och att beloppsnivån stiger för varje barn. Nivån beräknas efter att skatt och hyra har betalats. För en familj med fler än två barn är en normal lön otillräcklig.

Vissa undantag föreslås i propositionen, bland annat då anknytningspersonen är ett barn. Ett viktigt undantag är att flyktingar och andra skyddsbehövande ska slippa försörjningskravet om ansökan om familjeåterförening görs inom tre månader efter anknytningspersonen fått uppehållstillstånd *och* det inte går att återförenas i något land utanför EU *och* de redan har bott tillsammans utomlands en längre tid eller det på annat sätt står klart att förhållandet är väletablerat.

Reglerna känns igen från den tillfälliga lagen, bortsett från att det i propositionen inte finns någon utskrivna regel om att uppehållstillstånd ska beviljas om det skulle bryta mot ett svenskt åtagande enligt en internationell konvention att avslå.

Nytt i regeringens proposition är att ett förhållande ska anses väletablerat om ett par var gifta eller sambo redan innan anknytningspersonen rest in i Sverige.

En annan nyhet i regeringens proposition är att tidsfristen om tre månader för kvotflyktingar ska räknas från när de anländer till Sverige.

Slutligen ska undantag från försörjningskravet kunna göras helt eller delvis om det finns "särskilda" skäl. De som åsyftas är framför allt personer som står utanför arbetsmarknaden på grund av ålder eller varaktigt funktionshinder. I den parlamentariska kommitténs förslag krävdes "synnerliga" skäl. I den tillfälliga lagen fanns inget undantag utöver regeln om att inte bryta mot ett svenskt konventionsåtagande.

FARR påminde i sitt remissvar om att flyktingar och andra skyddsbehövande egentligen har en starkare rätt till familjeåterförening än andra därför att de på grund av skyddsbehovet inte kan återförenas på annat sätt. De flesta familjemedlemmar är dessutom i lika stort behov av skydd som den som tagit sig till Sverige. Att de inte valt att resa tillsammans beror på att det är livsfarligt och extremt kostsamt, eftersom det inte finns lagliga vägar att söka asyl. Flera remissinstanser har påtalat att familjeåterförening är ett av de viktigaste sätten att få skydd på laglig väg och inte borde inskränkas.

"Särskilt ömmande omständigheter" återinförs för barn

Möjligheten för barn att få uppehållstillstånd av "särskilt ömmande omständigheter" skulle enligt den parlamentariska kommitténs förslag tas bort. För både barn och vuxna skulle det alltså röra sig om "synnerligen ömmande omständigheter", en extremt snäv formulering. I paragrafen skulle det enligt kommitténs förslag istället stå att barn ska kunna få uppehållstillstånd "även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer." Samma formulering fanns i Utlänningslagen fram till att begreppet "särskilt ömmande omständigheter" infördes år 2014.

Enligt det förslag som regeringen nu lagt fram ska särskilt ömmande omständigheter för barn finnas kvar. Det ska inte längre finnas någon regel om att uppehållstillstånd på grund av ömmande omständigheter bara får ges om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att utvisa personen. Denna regel finns i den tillfälliga lagen men tas nu bort, vilket FARR välkomnar.

Begreppet "särskilt ömmande omständigheter" infördes så sent som 2014 efter långvarig kritik mot att barns behov fått för liten betydelse. Det har ändå rört sig om ett litet antal barn med mycket tungt vägande skäl, och det är tveksamt om hänsynen till barnets bästa har varit uppfyllt.

Övriga förslag

Förslag som är oförändrade i propositionen.

Skyddsgrunden "övrig skyddsbehövande" ska enligt propositionen tas bort ur lagen. Många remissinstanser kräver att flyktingar från miljökatastrofer fortfarande ska ha en möjlighet till skydd.

En ändring i medborgarskapslagen ska underlätta för barn som fötts i Sverige som statslösa att bli medborgare även om de inte haft permanent uppehållstillstånd. Villkoren är att barnet ska ha bott de senaste fem åren eller sammanlagt tio år i Sverige och har tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov, familjeåterförening, ömmande omständigheter eller verkställighetshinder. Motsvarande förändring föreslås för statslösa ungdomar under 21 år som haft hemvist i Sverige åtminstone sedan de fyllde 15. Några remissinstanser har kritiserat att dessa barns föräldrar inte får samma möjlighet, men förslaget är oförändrat på den punkten.

Förslag som inte behandlas i propositionen

Den parlamentariska kommitténs förslag innehöll ett avsnitt om legala vägar för att söka asyl. FARR stödjer liksom många andra remissinstanser de allmänna ställningstagandena men beklagar att det saknas konkreta förslag för Sveriges del. Propositionen innehåller inga lagförslag som har med detta att göra.

En utredning om hantering av offentliga biträden föreslogs av den parlamentariska kommittén, vilket välkomnades av många remissinstanser. I övrigt är rättssäkerheten god enligt kommittén. Det ställningstagandet föranledde FARR att i sitt remissvar ta med ett helt kapitel om bristande rättssäkerhet med många konkreta exempel och förslag. Inte heller denna sak berörs av den nu aktuella propositionen.

I debatten inom och kring den parlamentariska kommittén kom många andra förslag upp, till exempel volymmål för antalet asylsökande, där olika nivåer föreslogs. Det kom också upp förslag om att förlänga preskriptionstiden för utvisningsbeslut från fyra till åtta eller tio år. Dessa förslag kom dock inte med i den parlamentariska kommitténs betänkande och finns inte heller i propositionen.

En långsiktigt hållbar migrationspolitik?

Titeln på den parlamentariska utredningen var "En långsiktigt hållbar migrationspolitik". Men många av de föreslagna lagreglerna är svårförståeliga och innehåller nya begrepp som ingen riktigt vet hur de ska tolkas och som i vissa fall verkar leda till helt orimliga konsekvenser. Den tillfälliga lagens konsekvenser har inte utretts. Många remissinstanser har lagt till en hel del fakta om konsekvenserna som vi sett hittills. Förslaget kan få diskriminerande effekter mot barn, kvinnor, låginkomsttagare, funktionshindrade och andra utsatta grupper.

Den parlamentariska kommittén har fokuserat helt på att invandringen behöver minskas för att integrationen ska förbättras. De föreslagna inskränkningarna ska helt enkelt leda till att asylsökande väljer andra länder. Det fanns ingen analys av varför människor flyr eller vilka behov av fristad som kan behövas i framtiden. Flera remissinstanser ifrågasatte den parlamentariska kommitténs historieskrivning och ifall det är begränsningarna i den tillfälliga lagen som fått antalet asylsökande att minska.

Även FARR vill förbättra integrationen men anser att lagförslagen i propositionen motverkar syftet: "Att människor kategoriseras och hålls utanför rättigheter, att människor berövas sin familj och att människor år efter år måste hålla öppet för att lämna landet främjar inte

integrationen. Det stärker inte heller integrationen att allmänheten ges föreställningen att invandrare inte vill lära sig svenska och inte vill arbeta om de inte tvingas till det. Att ge asylsökande tillgång till språkkurser och praktik och ekonomisk möjlighet att delta i aktiviteter samt att stödja det föreningsliv som välkomnar asylsökande och nyanlända, skulle förmodligen ge bättre resultat både för samhällsresurserna och för integrationen."

FARR tog avstånd från kommitténs resonemang främst för att konsekvenserna drabbar utsatta människor: "Det finns en gräns för vilket lidande det är försvarbart att utsätta människor för i syfte att avskräcka andra." Denna grundläggande kritik kvarstår även om FARR varmt välkomnar de förbättringar som regeringen har gjort i förslaget.

[Läs FARR:s remissvar till den parlamentariska kommitténs förslag.](#)